

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 185/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

389/2010. (VIII. 4.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**, valamint a **jogi személy panaszos**¹ [jogi képviselőjük: (...)] 2010. április 16-án előterjesztett **panaszát** a 2010. augusztus 4-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag elfogultság miatti kizártsága mellett – megtartott zárt ülésén **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszosok nevében jogi képviselőjük 2010. április 16-án fordult beadvánnyal a Testülethez, amelyben a Kft.-nél 2010. február 27-én – többek között – a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés-sorozat (rendőri fellépés módja, testi kényszer és bilincs alkalmazása, ruházat átvizsgálás szabályainak megsértése, figyelmeztetések elmaradása, a Kft. vállalkozási szabadságának megsértése, az arányosság követelményének megsértése) kifogásolta, és kérte, hogy az ezen intézkedés-sorozat miatt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőri szervnél törvényes határidőben előterjesztett panasz alapján indult eljárás átvételével ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszosok nevében jogi képviselőjük fordult postai úton, 2010. április 16-án a Testülethez, és az alábbi tartalommal terjesztett elő panaszbeadványt.

a) A panaszbeadvány első részében a jogi képviselő említést tett egy 2010. április 10-én, a Kft.-nél történt rendőri akcióról, melynek során a Kft. címén kb. 10 rendőr jelent meg, és az

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

összes a szórakozóhelyen tartózkodó vendéget – kb. 18 főt – eljárás alá vont, a falhoz állított, majd őket külön-külön a szórakozóhely mellékhelyiségében alsóneműre vetkőztetett, azonos nemű rendőrök jelenlétében. A panaszos elmondása szerint a rendőrök kábítószeret kerestek. Ezt követően 10 főt a Debreceni Rendőrkapitányságra el is állítottak.

b) A panaszbeadvány második részében a jogi képviselője tájékoztatta a Testületet, hogy ugyanennél a Kft.-nél már korábban is történt hasonló rendőri intézkedés, amely alapján feltehetően büntetőeljárás is indult. Ez esetben az említett „vetkőztetés” – a jogi képviselő álláspontja szerint – motozásnak minősül (habár jogsértően történt), így feltehetően nem tartozik a Testület hatáskörébe. A körülmények megnyugtató tisztázása érdekében azonban szükséges az előzmények vizsgálata, így a jogi képviselő említést tett az ugyanezen szórakozóhelyen 2010. február 27-én történt rendőri intézkedés-sorozatról is, és azt kérte a Testülettől, hogy vizsgálja meg, szükségesnek látja-e az ezen intézkedés-sorozat miatt a rendőrségnél tett panasz ügyében folyamatban lévő eljárás átvételét. Amennyiben a Testület ezen lehetőséggel élni kíván, úgy a panaszosok nevében a jogi képviselő a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. § (3) bekezdése alapján kifejezetten kéri a Testület vizsgálatát, és ahhoz hozzájárul. Mellékelve a jogi képviselő – a panaszbeadvány részeként – megküldte a 2010. február 27-ei rendőri intézkedés-sorozat miatt 2010. április 16-án [tehát az Rtv. 93/B. § (2) bekezdése szerinti határidőn belül] a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének küldött panaszbeadványt is.

2) A panaszosok nevében a jogi képviselő által 2010. április 16-án a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének írt panaszbeadvány – amelyet tehát a jogi képviselő a Testülethez előterjesztett beadványában is fenntartott, és az az alapján a rendőrségen folyamatban lévő panasz eljárás átvételét kérte – az alábbiakat tartalmazza.

a) Tényállási részében a jogi képviselő leírta, hogy 2010. február 27-én a Kft.-nél ismeretlen beosztású, de részben valószínűleg a Debreceni Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök jelentek meg, részben civil öltözetben, részben bevetési ruhában, felfegyverkezve. A rendelkezésre álló adatok alapján a rendőrök a panaszost és a 46 fő helyszínen tartózkodó vendéget figyelmeztetés nélkül a földre parancsolták, ott őket gyorskötöző segítségével megbilincseltek, majd a szórakozóhely különálló helyiségében „pucérra vetkőztették”, és visszaélés kábítószerrel vétsége miatt előállították a Debreceni Rendőrkapitányságra. A jogi képviselő elmondása szerint a rendőri fellépés miatt két személy rosszul lett, őket mentővel szállították kórházba.

b) Jogi indokolásként a jogi képviselő előzetesen leszögezte, hogy amennyiben egy folyamatban lévő büntetőeljárásban került sor ezen rendőri intézkedésekre, akkor annak jogalapja ellen a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti panasznak van helye, viszont a rendőri intézkedés végrehajtásának módja tekintetében az Rtv. biztosít panasztételi lehetőséget. A rendőri intézkedés szükségességét, arányosságát, szakszerűségét, célhoz kötöttségét ugyanis a Be. szerinti panasz eljárásban nem vizsgálják. A jogi képviselő ezen álláspontját – véleménye szerint – a Testület gyakorlata is alátámasztja. Érdemi érvelésként a jogi képviselő előadta, hogy megítélése szerint az intézkedés során a rendőrök több ponton is megsértették az Rtv. 15. és 16. §-aiban foglalt arányosság követelményét, így azzal, hogy a helyiségben lévő összes személlyel – így a panaszossal – szemben válogatás nélkül alkalmaztak testi kényszert olyan módon, hogy a földre teperték őket, szükségtelenül és aránytalanul korlátozva személyi szabadságukat. Továbbá azzal, hogy feleslegesen bilincseltek hátra rögtön a földön fekvő, semmilyen ellenállást nem tanúsító panaszos kezeit, hiszen ő a helyiséget nem akarta elhagyni, a rendőri intézkedést nem

hátráltatta, támadóan nem lépett fel. Végül főleg azzal, hogy súlyosan jogsértő módon a rendőrök az összes jelenlévő személyt – így a panaszt is – az intézkedés helyszínén, szeméremsértő módon meztelenre vetkőztették. Itt a jogi képviselő azt is megjegyezte, hogy a hölgy vendégek vetkőztetésének bevetési egyenruhás férfi rendőrök is tanúi voltak. Álláspontja szerint ez a ruházat átvizsgálás szabályainak – Rtv. 31. § (1) és (2) bekezdései – semmiben nem felel meg, és sérti az Rtv. 16. § (4) bekezdésében foglalt megalázó bánásmód tilalmát is. A jogi képviselő itt is utalt rá, hogy ha büntetőeljárás során végzett motozásokról van szó, azokat is jogsértőnek tartja, de tudomásul veszi, hogy ez esetben a kérdés jelen eljárás keretei között nem vizsgálható.

Ezen kívül sérelmezte, hogy ügyfelét a rendőrök egyszer sem figyelmeztették a testi kényszer alkalmazására, sem előre, sem utólag, holott erre mód és lehetőség lett volna, és az Rtv. 61. § (1) bekezdése ezt elő is írja. Kifogásolta azt is, hogy az eljáró rendőrök azonosítása nem felelt meg az Rtv. 20. §-ában foglaltaknak.

Véleménye szerint a Testület gyakorlata alapján az is megállapítható, hogy a rendőri eljárás nemcsak a magánszemély panaszos, hanem a Kft. alapvető jogát – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 9. § (2) bekezdésében foglalt vállalkozási szabadságát, amely magában foglalja a vállalkozás zavartalan folytatásához való alapvető jogot – is sértette azzal, hogy a jogszerűtlen intézkedés az összes a szórakozóhelyen tartózkodó vendéget érintette.

Végezetül a jogi képviselő azt nem vitatta, hogy ha büntetőeljárás elrendeléséhez szükséges megalapozott gyanú állt fenn, s ez alapján nyomozást rendelnek el, akkor a nyomozó hatóságnak intézkedési kötelezettsége van; azonban álláspontja szerint a rendőrségnek, ha intézkedést hajt végre, ezt mindig csak a törvényben meghatározott követelmények betartásával teheti. levele végén a jogi képviselő utalt arra is, hogy az ezen panasz alapján indult panaszeljárásról tájékoztatni fogja a Testületet.

3) A jogi képviselő a panaszbeadvány mellékleteként megküldött a Testület részére két 2010. április 15-én kelt ügyvédi meghatalmazást is, amelyekben a panaszos és a Kft. meghatalmazottja meghatalmazta őt, hogy a foganatosított rendőri intézkedések miatt tett panaszok alapján indult eljárásokban jogi képviseletüket ellássa.

4) A Testület vizsgálata tárgyává tette a panaszbeadvány azon részét, amelyben a jogi képviselő a 2010. február 27-ei rendőri intézkedés-sorozatot kifogásolta, és az ellen a panaszos és a Kft. nevében, törvényes határidőn belül panaszt terjesztett elő a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjéhez, majd kérte a Testületet ezen rendőrségi panaszeljárás átvételére. A Testület úgy döntött, hogy élve az Rtv. 93. § (3) és (4) bekezdéseiben foglalt hatásköreivel, intézkedést tesz a panaszeljárás átvétele érdekében; így a Testület elnöke 2010. április 30-án – a panaszosok jogi képviselője kérésének megfelelően – megkereséssel fordult a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez (mert tudomására jutott, hogy a panaszeljárás ott van folyamatban), amelyben a hivatkozott törvényhelyek alapján kérte a panasz és az üggyhöz kapcsolódó, eddig beszerzett, felhasznált és keletkezett dokumentáció Testülethez történő áttételét, valamint ezzel egyidejűleg a panasz Rendőr-főkapitányságon történő vizsgálatának felfüggesztését. [A panaszosok nevében a jogi képviselő által a beadványban kifogásolt, 2010. április 10-én történt rendőri intézkedést – amelynek tárgyában a meghatalmazott jogi képviselő az Rtv. 93. § (1) bekezdésében foglalt törvényes határidőben fordult panasszal a Testülethez – a Testület nem a jelen eljárásban, hanem külön állásfoglalásban vizsgálja.]

5) A Testület elnökének megkeresésére a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője 2010. május 5-én az említett panasz alapján indult eljárás felfüggesztéséről (a Testület eljárása idejéig) szóló végzést hozott, egyúttal az ügyet áttette a Testülethez. A végzést a jogi képviselő is megkapta. A végzést a Testület 2010. május 7-én érkeztette és iktatta, így a panaszügy kivizsgálásának megkezdése lehetővé vált.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez, és megküldeni kérte az intézkedésekkel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, illetve konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A – felvilágosítás-kérésre, illetőleg korábban, a panaszügy áttételével egyidejűleg – rendelkezésre bocsátott, a panaszügy kivizsgálása szempontjából releváns dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Bevetési Szolgálat „Hortobágy” Akció Osztály osztályvezető-helyettes r. századosa által 2010. március 2-án készített összefoglaló jelentés szerint a r. százados 2010. február 27-én 8 órától közös bűnügyi akciószolgálatban vett részt a Felderítő Osztály munkatársaival. Az akcióra azért került sor, mert állampolgári bejelentés, valamint egyéb, több oldalról megerősített információk alapján a Kft.-nél több személy egyidejűleg különböző fajtájú kábítószeret fogyasztott. Az előzetes információk szerint ezen szórakozóhely csak korlátozásokkal, bizonyos vendégek számára látogatható. A szórakozóhelyen rendszeresen tartanak ún. „after party-kat”, amelyekre csak előzetes telefonos bejelentkezést követően lehet bejutni. A „Hortobágy” Akció Osztály bevetési csoportja a r. százados vezetésével 2 + 8 fővel, speciális felszereléssel 8 óra 30 perckor a Kft. közelébe települt. A helyszín előzetes megtekintése alapján megállapították, hogy ott az akció időpontjában is zártkörű rendezvény folyt, mivel onnan dübörgő zene hangjai hallatszottak ki. A közeli parkolóban kb. 15-20 személygépkocsi állt, melyek egyértelműen a vendégek járművei lehettek. A szórakozóhelyet csak egy bejáratú ajtón lehetett megközelíteni, melyet erős vaspántokkal rögzítettek, és egy kívülről beláthatatlan, lefóliázott kémlelőnyílással láttak el. Ezt az ajtót az üzemeltető zárva tartotta, a ki- és belépést szigorúan ellenőrizte. Az ajtót csak a szükséges ideig tartották nyitva, a személyek ki- és belépését követően pedig azonnal visszazárták. A bejáratot egy magas, erős testalkatú, kopasz személy őrizte, aki nagy valószínűséggel rendezői, beléptetési feladatokat látott el. A r. százados a bevetési csoporttal, három gépkocsival a közelben várakozott, felkészülve egy esetleges azonnali rendőri intézkedésre.

A rendőrök a helyszínen begyűjtött adatok és egyéb módon szerzett információk alapján a szórakozóhelyet ellenőrzés alá akarták vonni, mert egyértelművé vált, hogy ott több bűncselekmény elkövetése volt folyamatban. 8 óra 50 perckor két polgári ruhás rendőr a szórakozóhely bejárata közeléből rádióon jelentette, hogy az ajtót kinyitották, mert egy hölgy kijött a szórakozóhelyről, hogy a személygépkocsijából bizonyos tárgyakat magához vegyen. Ezalatt őt a bejáratú ajtót őrző személy szemmel követte, és az ajtót résnyire nyitva tartotta. Ekkor a Felderítő Osztály munkatársainak jelzésére a bejáratú ajtót őrző személyt a polgári ruhás rendőrök testi kényszerrel az ajtótól elhúzták, és megakadályozták abban, hogy az ajtót bezárhassa. Három szolgálati jármű azonnal a szórakozóhely bejáratához érkezett, és a rendőrök az ajtón keresztül behatoltak a helyszínre. Ezt taktikai módszerek alkalmazásával, egymást biztosítva hajtották végre, mert nem lehetett pontosan megbecsülni, hány személy tartózkodhat a szórakozóhelyen. Bent szinte teljesen sötét volt, mivel a nyílászárókat

letakarták illetve lefőliázták, a falilámpák izzóit pedig kicsavarták, és helyükre gyenge fényű, színes izzókat tettek. Az előtértől jobbra és balra két nagy helyiség volt, amelyekben mindkét oldalon kb. 15–20 fő tartózkodott, összesen kb. 40–50 személy. A vendégek meglehetősen magas létszámára, és arra való tekintettel, hogy közülük többen láthatóan kábítószer hatása alatt álltak (az asztalokon szétszórva több helyen kábítószeranyagokat lehetett felfedezni), a rendőrök felszólítottak mindenkit, hogy feküdjenek a földre, és kezeiket tegyék maguk elé. Erre azért volt mindenképpen szükség, mert a rendőrök nem rendelkeztek megfelelő rendőri erővel ahhoz, hogy megakadályozzák az intézkedés alól esetleg magukat kivonni igyekvők ellenszegülését, illetve a kábítószeranyagok eltüntetését, megsemmisítését. A rendőri utasításnak azonban a többszöri, „rendőrség, a törvény nevében feküdjön a földre” felszólítás ellenére sem tett eleget mindenki, mivel többen túlzottan is bódult állapotban voltak. Ezeket a személyeket testi kényszerrel nyomták a földre, és felhívták a figyelmüket, hogy kezeiket tartsák jól látható helyen. Ennek ellenére két személy az intézkedés alatt megpróbált elmenekülni, de a bevetési egység tagjai őket is visszatartották. Egy személynek azonban sikerült az intézkedés alá vonást megelőzően a mellékhelyiségbe rohannia, és ott egy ökölnyi méretű, szalvétába csavart csomagot a wc-n lehúznia. A földön fekvő személyek közül is többen megpróbálták fekvő helyzetben a zsebükben lévő kábítószer eldobni, vagy a székek alá csúsztatni, de ezt a bevetési csoport tagjai többnyire észrevették, és ezen személyeket megbilincseltek.

A szórakozóhely szinte minden helyiségében, az asztalokon, pulton és egyéb helyeken különféle kábítószeranyagmaradványok, valamint ezek fogyasztásához használatos segédeszközök voltak. Azt nem mindenhol lehetett egyértelműen megállapítani, hogy ki milyen kábítószer fogyasztott, de az világosan kitűnt, hogy ezt egymás előtt, nyíltan tették. A rendőrök szisztematikusan átvizsgálták az összes helyiséget, majd miután minden személyt intézkedés alá vontak, ezt jelentették a Felderítő Osztály helyszínén lévő parancsnokának. A r. százados a helyszínen tapasztalt körülményeket és a végrehajtott rendőri intézkedéseket azonnal jelentette a Megyei Ügyeletet vezető r. főhadnagynak, és kérte, hogy további rendőri erőket is küldjenek a helyszínre.

Ezt követően az intézkedés alá vont személyeket egyenként megbilincseltek, mivel a körülményekre is tekintettel szükségessé vált az előállításuk. A bevetési csoport tagjai nem rendelkeztek megfelelő számú bilinccsel, ezért egyes személyek kezeit gyorskötözővel kellett hátrabilincselni. Az intézkedés alá vont személyek ruházatát és csomagjait egyenként átvizsgálták egy teljesen elkülönített helyiségben. Mivel több éves tapasztalat szerint a kábítószeranyagokat gyakran alsóneműbe rejtik a fogyasztók, terjesztők, ezért az átvizsgálásoknak „részletesebbeknek kellett lenniük”. Az átvizsgálásokat az Akció Osztály munkatársai csak a férfi vendégek esetében végezték el, mivel azonban több nő vendég is volt a szórakozóhelyen, az ügyeleten keresztül a rendőrök kolléganőket is kértek a helyszínre irányítani. A nő vendégek átvizsgálását aztán egy r. törzssászlós nő vezette, a szórakozóhely egy hátsó, más által nem használt helyiségében. Az ő elmondása alapján a részletes átvizsgálás indokolt volt, mert több nő vendégnél a melltartójukba rejtve találtak kábítószeranyagokat. A későbbiekben szolgálati kutyák segítségével a szórakozóhely mellett parkoló személygépkocsikat is átvizsgálták, a tulajdonosok jelenlétében. Ennek során is több esetben találtak kábítószeranyag növényi, illetve szintetikus származékokat. Az üzemeltető gépkocsijában pl. több üveg „GINA” (GHB, gammahidroxivajsav) nevű, üveges „party drogot” találtak. Az eset körülményeire tekintettel a helyszínre érkezett a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság forrányomos csoportja egy r. alezredes vezetésével. Az előállítások végrehajtásához további rendőri erőket csoportosítottak a helyszínre. A helyszínen lévő rendőri erők 14 óra 30 perckor a helyszín egy részét átadták a kiérkező

helyszíni szemlebizottság vezetőjének a szemle végrehajtásához. Mivel a szórakozóhelyen intézkedés alá vont személyek tekintetében alapos gyanú merült fel arra, hogy kábítószer fogyasztottak, minden személyt mintavétel céljából az orvosi ügyeletre kellett szállítani, majd további intézkedések megtétele céljából előállították őket a Debreceni Rendőrkapitányságra. Az előállításban a debreceni Bevetési Osztály, a Belvárosi Rendőrőrs, a „Bihar” Bevetési Osztály, illetve a „Hortobágy” Akció Osztály egységei vettek részt. A rendőri jelentéseket az esettel összefüggésben az egyes egységek saját vonatkozásukban készítették el, majd ezeket a Debreceni Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának munkatársai dolgozták fel egy r. őrnagy vezetésével.

Összesen 46 személyt vontak intézkedés alá a szórakozóhelyen, közülük mindenkit előállítottak – 26 főt a „Hortobágy” Akció Osztály munkatársai. Az intézkedés-sorozat alatt személyi sérülés nem történt, de 4 fő rosszullétre panaszkodott, őket a mentőszolgálat munkatársai kórházba szállították, megfigyelés céljából.

2) A panaszossal szemben intézkedő – a Debreceni Rendőrkapitányság Bevetési Osztály Közrendvédelmi Csoport III. váltásánál szolgálatot teljesítő – két r. törzsőrmester 2010. február 27-én kelt jelentése szerint a panaszossal szemben 2010. február 27-én 9 óra 20 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatást, a 31. § (1) bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, a 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogását, illetve a (2) bekezdés b) pontja alapján bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítását foganatosították. Az intézkedés-sorozat alatt a szórakozóhely helyszínén a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszer, a 48. § c) pontja alapján pedig szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés nem történt, mert a késedelem veszéllyel járt volna. Bilincset az említett napon 9 óra 20 perctől 19 óra 30 percig alkalmaztak a panaszossal szemben, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint, a kezek előre illetve hátra bilincselésével. Az intézkedés során sérülés, anyagi kár nem keletkezett.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szerint a rendőrök az említett időpontban megjelentek a szórakozóhelynél, mivel a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai segítséget kértek. A rendőröket a helyszínen kollégáik arról tájékoztatták, hogy a szórakozóhelyen felmerült a tömeges kábítószer fogyasztás gyanúja, ezért vonták ellenőrzés alá. A helyszín átvizsgálása során nagy mennyiségű, ismeretlen fajtájú kábítószer gyanús anyag került elő, melynek tulajdonosait a helyszínen nem lehetett teljes bizonyossággal megállapítani, ezért a szórakozóhelyen lévő összes személyt előállították. A két r. törzsőrmester a panaszost az említett napon 14 óra 30 perckor átvette a rendőr-főkapitányság munkatársaitól, és előállította az ügyeletre, ahol vele szemben 15 óra 50 perckor gyorstesztet alkalmaztak, amely bizonyos kábítószer származékra pozitív jelzést adott. A mintavétel 18 óra 5 perckor befejeződött, ezt követően a panaszost előállították a Debreceni Rendőrkapitányságra, további intézkedések foganatosítása végett. Mivel a szórakozóhelyről sokakat állítottak elő, ezért nem volt lehetőség a panaszost külön előállító helyiségben elhelyezni, őrzésére így a tanácsteremben került sor.

A panaszos a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlést a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján az említett

napon 9 óra 30 perckor megkapta. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról tájékoztató, illetve annak időtartamáról igazolás kiadásra került. A jelentés szerint a panaszos az előállító helyiségben történt elhelyezéssel kapcsolatban, illetve előállított jogai és kötelezettségei tekintetében tájékoztatást nem kapott.

3) A jelentéshez kapcsolódóan 2010. február 27-én kelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás eredménye szerint a r. alezredes parancsnok véleménye szerint az említett jogszabályhelyek alapján az igazoltatás, személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása, bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása jogszerű és szakszerű volt, a testi kényszer és a szökés megakadályozása érdekében alkalmazott bilincs pedig jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) A panaszos részére az előállítása időtartamáról kiállított igazolás szerint vele szemben az Rtv. 33. §-a alapján személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Hozzá tartozója illetve képviselője kiértesítését figyelmeztetés ellenére sem kérte, panasszal nem élt, élelmezést nem kért. Az előállítás időtartama 2010. február 27-én 9 óra 20 perctől 20 óra 50 percig, vagyis összesen 11 óra 30 percig tartott. Az igazoláson panasztételi lehetőségekről szóló tájékoztatás nem szerepel.

5) A 2010. február 27-én kelt végzés szerint a Debreceni Rendőrkapitányság vezetője a panaszos aznap 9 órakor kezdődött előállításának időtartamát az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján 21 óráig meghosszabbította. A végzés rendelkező része tartalmazza a jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatást is. Az indokolás szerint a panaszost az említett napon 9 órakor bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyként előállították. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot. Ha az előállítás célja ez alatt az időtartam alatt nem valósul meg, indokolt esetben a rendőri szerv vezetője az előállítás időtartamát egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben a rendelkezésre álló 8 órás időtartam alatt nem lehetett valamennyi szükséges nyomozati és egyéb cselekményt foganatosítani, ezért a kapitányságvezető az előállítás időtartamát 4 órával meghosszabbította. A végzést a panaszos – sajátkezű aláírása szerint – 2010. február 27-én átvette.

6) A Debreceni Rendőrkapitányság Bevetési Osztálya által 2010. február 28-án készített, az ügyeleti szolgálatban foganatosított rendőri intézkedésekről szóló tájékoztató jelentés szerint az itt 2010. február 27-én 19 órától másnap 7 óráig szolgálatirányítói feladatokat ellátó r. alezredes parancsnok szolgálati ideje alatt állították elő a panaszost a rendőrkapitányságra. Az előállítás kezdő időpontja 9 óra 20 perc volt. Az előállítás okaként visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetésének gyanúja van megjelölve. A panaszost meggyanúsították, az ügy miatt büntetőeljárás indult. A tájékoztató jelentésből az is kiderül, hogy ugyanezen r. alezredes parancsnok szolgálati ideje alatt a panaszoson kívül még 34 személyt állítottak elő a rendőrkapitányságra ugyanerről a szórakozóhelyről, ugyanezen indokkal, valamennyiüket meggyanúsították, és velük szemben azonos ügyszámon indult büntetőeljárás. Korábban, 2010. február 27-én 7 órától 19 óráig egy másik r. őrnagy parancsnok látta el a szolgálatirányítói feladatokat; az ő szolgálati ideje alatt 12 személy előállítása történt meg az említett szórakozóhelyről, ugyanezen indokkal, és az ő ügyükben is ugyanezeket az említett eljárási cselekményeket foganatosították.

7) A rendőrség az eddig ismertetett dokumentumokon kívül a Testület rendelkezésére bocsátotta a szórakozóhelyen vendégként jelen volt személyekkel szemben történt rendőri

intézkedésekről szóló jelentéseket és az azokhoz kapcsolódó parancsnoki kivizsgálások és véleményezések eredményét (43 db), egyes előállítottak előállításának időtartamáról szóló igazolásokat (17 db), egyes előállítottaktól az előállításuk időtartamára letétbe vett tárgyak listáját tartalmazó jegyzőkönyveket (7 db), valamint egyes előállítottak előállítási időtartamának meghosszabbításáról szóló végzéseket (15 db).

E dokumentumokból a jelen panaszügy kivizsgálása szempontjából az alábbi releváns következtetéseket lehetett levonni. A jelentések a szórakozóhely átvizsgálásának körülményeit a már ismertetett [pl. Indokolás II. rész 1) pont] rendőrségi iratokkal azonos módon írták le. A foganatosított intézkedések és az alkalmazott kényszerítő eszközök, valamint az ezekhez kapcsolódó jogszabályi hivatkozások szinte minden előállított esetben megegyeznek a panaszossal szemben foganatosított intézkedésekről készített jelentésben foglaltakkal [Indokolás II. rész 2) pont]. Az intézkedés alá vont személyek túlnyomó többségének esetében kimutatható volt bizonyos fajtájú kábítószeres fogyasztása, több személy ruházatában, csomagjában, illetve a közelükben lévő helyeken (asztalokon, pulton stb.) pedig találtak is a rendőrök különböző fajtájú kábítószeranyagokat. Az intézkedés alá vont személyek bilincselésének időtartama jellemzően hosszú volt, a jelentések alapján gyakran a 10 órát is meghaladta, több esetben azonban a bilincselés megszüntetésének időpontját nem töltötték ki. Hasonló hiányosságok tapasztalhatók az előállítások időtartamáról kiállított igazolások esetében is, a szabadon bocsátás időpontja tekintetében. Egyes esetekben az igazolásokról hiányzott az intézkedés alá vontak aláírása is. A Debreceni Rendőrkapitányság közrendvédelmi Csoportjánál szolgálatot teljesítő rendőrök által készített jelentéseken, az előállított jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás kapcsán tendenciózusan az a mondat szerepel, hogy az érintett ilyen tájékoztatást nem kapott. A Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Bevetési Szolgálat állományába tartozó rendőrök által készített jelentéseken e részben viszont az „írással tájékoztatást megkapta” fordulat szerepel.

III.

A Testület megállapította, hogy a panaszosok által kifogásolt rendőri intézkedés-sorozat érintette a panaszosok emberi méltósághoz és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogait, a személyi szabadságot, a vállalkozási szabadságot, valamint a megalázó elbánás alkotmányos tilalmát.

Az alábbiakban a Testület a rendőri intézkedés-sorozat panaszosok által kifogásolt elemeit, azok jogszabályi háttérét és jogszerűségét – alapjogi szempontból – külön pontokban vizsgálta.

1) A természetes személy panaszos nevében jogi képviselője kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök nem tartották meg a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi előírásokat.

a) Az Rtv. 20. §-a szerint: „(1) A rendőrt az intézkedés során a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. (2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. (3) A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt

szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. (4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.” A Szolgálati Szabályzat 4. §-a szerint: „(1) A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja. (2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni. (3) Ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel. (4) A rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni. A rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel. (5) A rendőri intézkedés eredményes befejezését szükség esetén segítség igénybevételével is biztosítani kell. (6) Ha a rendőr az Rtv. V. fejezetében foglalt intézkedést vagy a VI. fejezetében foglalt kényszerítő eszközt alkalmaz, ezt követően az intézkedés alá vont személyt tájékoztatja az Rtv. szerinti panasztétel lehetőségéről. (7) A rendőr részéről – szolgálati feladatai ellátása során – tilos a személyek bárminemű, így különösen nemi, faji vagy etnikai származás, vallás vagy világnézet, fogyatékosság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetése, (8) Az (1) bekezdés alkalmazása során a rendőri intézkedés eredményességét az ott meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.”

b) A szórakozóhelyen a panaszossal és a vendégekkel szembeni rendőri fellépés megkezdéséről a „Hortobágy” Akció Osztály osztályvezető-helyettes r. századosának összefoglaló jelentése szól részletesebben [Indokolás III. rész 1) pont]. Eszerint több oldalról megerősített olyan információk álltak a rendőrség rendelkezésére, hogy a szórakozóhelyen több személy egyidejűleg különböző fajta kábítószereket fogyaszt. A helyszínre érkezve a rendőrök azt látták, hogy a szórakozóhely ajtaja zárva van, és azt egy magas, erős testalkatú, kopasz személy őrzi, valamint a többi nyílászáró is zárva volt, illetve letakart állapotban. A közeli parkolóban kb. 15-20 személygépkocsi állt. Mindezen körülményeket, valamint azt, hogy a helyiségbe történt behatoláskor is korlátozottak voltak a látási viszonyok, de összességében mintegy 40–50 – többségében bódult állapotban lévő – személy jelenléte volt észlelhető (amelyhez mérten a rendőri erő nem volt teljesen elegendő), az intézkedésbe kezdő rendőröknek figyelembe kellett venniük. Részletesebb információkat az összefoglaló jelentés a szolgálati fellépés módjáról nem tartalmaz, mindössze annyit, hogy a helyiségbe történő behatolás után a rendőrök mindenkit felszólítottak, hogy feküdjenek a földre, majd mikor azt észlelték, hogy egyesek ennek ellenére megpróbálták magukat kivonni az intézkedés alól, e felszólítást „A törvény nevében!” szavak előrebocsátásával is megismételték. További többletinformációt erről a Testület a panaszossal szemben intézkedő két r. törzsrőrmester jelentéséből [Indokolás II. rész 2) pont] sem tudott meg, mivel e jelentés szerint nem ők voltak a panaszossal szemben elsődlegesen intézkedő rendőrök, ők

csak a helyszínen lévő rendőrök segítségkérésére jelentek meg a szórakozóhelynél, ahol a panaszt 14 óra 30 perckor vették át és állították elő.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat idézett rendelkezései kötelezettségként írják elő az intézkedő rendőrök számára nevük, azonosító számuk, valamint az intézkedés tényének és céljának közlését, továbbá igazolványuk vagy azonosító jelvényük felmutatását, és a panaszjogról történő tájékoztatás-adást. Ezt az intézkedés megkezdése előtt, illetve, ha a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteteti, az intézkedés befejezésekor kell megtenni. Az „intézkedés eredményességének veszélyeztetése” kitétel minden a szolgálati fellépés módjával kapcsolatos kötelezettség esetében megjelenik, ám ennek fennállta esetén sem szűnik meg a kötelezettség a jogszabály értelmében, csak azt nem az intézkedés megkezdésekor, hanem annak befejezésekor kell teljesíteni. Hogy az „intézkedés eredményességének veszélyeztetése” pontosabban mit jelent, azt a Szolgálati Szabályzat idézett 4. § (8) bekezdése határozza meg. Ez a helyzet a vizsgált esetben a Testület rendelkezésére álló dokumentumok alapján – és a fent is ismertetett körülményekre tekintettel – bizonyosan fennállt; így az intézkedő rendőrökön a jogszabályban meghatározott információk előzetes közlése nem, csak az utólagos közlés kérhető számon. A panaszbeadvány általánosságban kifogásolta az Rtv. 20. §-ában foglalt szabályok be nem tartását, a Testületnek megküldött rendőrségi iratok pedig nem tartalmaznak semmiféle arra utaló körülményt, amely szerint a panaszos esetében megtörtént volna a szolgálati fellépéssel kapcsolatban meghatározott információk – legalább utólagos – közlése, tehát a panaszbeadványban foglaltak cáfolhatók lennének. **Így a Testület a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendőri kötelezettségek – konkrétabban az utólagos azonosítás kötelezettsége – meg nem tartása miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.**

2) A természetes személy panaszos a beadványban kifogásolta a vele szemben alkalmazott testi kényszert és bilincselést is, valamint azt, hogy az ezzel kapcsolatos, előírt tájékoztatások elmaradtak. A jogi képviselő panaszbeadványban kifejtett álláspontja szerint a vendégekkel – és a panaszossal – szembeni, mérlegelés nélkül alkalmazott testi kényszer („földre teperés”) szükségtelenül és aránytalanul korlátozta a személyi szabadságot. Ezen kívül a bilincselés is felesleges volt, mert a panaszos semmilyen ellenállást nem tanúsított, a helyiséget nem akarta elhagyni, az intézkedést nem hátráltatta, támadólag nem lépett fel.

a) Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint: „A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az arányosság követelményét előíró Rtv. 15. § szerint: „(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” A kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeire vonatkozó szabályok között az Rtv. 16. § (1) és (4) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy: „(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. (4) A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszerszármazást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.” A

17. § alapján: „(1) A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. (2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.” A 19. § szerint: „(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.” A Szolgálati Szabályzat 57. § (1)–(4) bekezdései alapján: „(1) A rendőr szolgálata jogszerű teljesítéskor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. (2) A rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. (3) A kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr elöljárója vizsgálja annak szükségességét, jogszerűségét, az arányosság követelményének megtartását, amelynek során: a) meghallgatja azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint az eseménynél jelenlévő személyeket, b) szükség esetén tisztázza a rendőr jelentésében észlelt ellentmondásokat. (4) A rendőr elöljárója a megállapításairól részletes jelentést készít, ha a megállapítása szerint a kényszerítő eszközök alkalmazására törvényes feltételek hiányában került sor, az intézkedő rendőr ellen eljárást kezdeményez.” Az 58. § (1)–(3) bekezdései szerint pedig: „(1) A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. (2) A kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantossáson. (3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon előzze meg: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás, »«a törvény nevében» szavak előrebocsátásával, b) figyelmeztetés, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

Az Rtv. 47. § szerint: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” Ehhez kapcsolódóan a Szolgálati Szabályzat 59. § úgy rendelkezik, hogy: „(1) Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. (2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.” Az Rtv. 48. § szerint: „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy

korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.” A bilincs alkalmazására vonatkozó részletszabályok között a Szolgálati Szabályzat 60. § (1) bekezdés c) pontja, (3) bekezdése, (4) bekezdés b) pontja, (6) bekezdés a) pontja és (7) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: „(1) Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt: akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. (3) Bilincselést az erre a célra rendszeresített eszközzel kell végrehajtani. Ennek hiányában, vagy ezek meghibásodása, megrongálódása esetén más, ilyen célra megfelelő eszköz is alkalmazható, de tilos vékony fém- vagy műanyag huzalt, a jellegénél fogva sérülést okozó eszközt alkalmazni. (4) A bilincselés módjai: kezek előre, illetve hátra bilincselése. (6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűsággal választja meg azzal, hogy: a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől. (7) Nem minősül embertelen, megalázó bánásmódnak a személy fekvő helyzetben történő megbilincselése, ha arra támadása vagy erőszakos magatartása miatt került sor.” Az Rtv. 61. § (1) és (3) bekezdései szerint: „(1) A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. (3) Ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, a rendőr a bilincs, a rendőrbot vagy az útzár helyett más eszközt is igénybe vehet, ha a helyettesített eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak és az, az azzal elérni kívánt törvényes cél megvalósítására alkalmas.” A 62. § (1) bekezdése szerint pedig: „A kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati előjárónak.”

b) A már hivatkozott összefoglaló jelentés [Indokolás II. rész 1) pont] szerint a fent írt körülmények miatt a szórakozóhelyre behatoló rendőrök mindenkit felszólítottak, hogy feküdjenek a földre és kezeiket tegyék maguk elé. Erre a r. százados által előadottak szerint azért volt feltétlenül szükség, hogy megakadályozzák az intézkedés alól esetleg magukat kivonni igyekvők ellenszegülését, illetve a kábítószergyanús anyagok eltüntetését. A többször is elhangzott utasításoknak ellenszegülő – bódult állapotú – személyeket a rendőrök testi kényszerrel kényszerítették a földre, és felhívták a figyelmüket, hogy kezeiket látható helyen tartsák. Később az összefoglaló jelentés szerint minden személyt megbilincseltek, mert szükségessé vált az előállításuk. Mivel a bevetési csoport tagjainál nem volt megfelelő számú bilincs, ezért egyes személyek kezeit gyorskötözővel kellett hátrabilincselni. A panaszossal szemben intézkedő két r. törzsőrmester jelentéséből [Indokolás II. rész 2) pont] csak annyi derül ki, hogy a panaszossal szemben az Rtv. 47. § és 48. § c) pontja alapján testi kényszerszerű és szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak, kezeit pedig hátrabilincselték. A jelentésből még az is kiderül, hogy vele szemben szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érés, illetve bűncselekménnyel gyanúsíthatóság miatt intézkedtek. Fontos körülmény, hogy a jelentés szerint a panaszossal szemben az említett napon 9 óra 20 perctől 19 óra 30 percig alkalmaztak bilincset. A kényszerítő eszközök alkalmazására azért nem figyelmeztették a panaszost, mert ez a késedelem veszéllyel járt volna.

A testi kényszer és a bilincselés jogalapjaként a Testület utal a hivatkozott összefoglaló jelentésben, valamint a Testület részére megküldött egyéb jelentésekben foglalt azon körülményekre, amelyek szerint az intézkedés megkezdésekor nem volt teljesen egyértelmű a rendőri erőfölény a szórakozóhely jellege (örzése, zárt állapota, rossz látási viszonyai stb.), az ott jelenvolt vendégek állapota és nagy száma illetve néhány vendég várható ellenszegülése (a kábítószergyanús anyagok eltüntetése céljából) miatt. Egy személynek az

összefoglaló jelentés szerint sikerült is valamifajta csomagot lehúznia a wc-n, ketten pedig menekülni próbáltak. Az összefoglaló jelentést író r. százados a körülményeket értékelve további rendőri segítséget is kért a helyszínre. Így hangsúlyosabbá vált a Szolgálati Szabályzat 4. § (4) bekezdésében foglalt körültekintő eljárás követelménye. A helyszínen tapasztalt körülményeket figyelembe véve nem kifogásolható a rendőrök azon döntése, hogy minden jelenlévőt felszólítottak, hogy feküdjenek a földre, és az ennek eleget nem tevő személyekkel szemben testi kényszer is alkalmaztak. Ez az Rtv. 15. § (2) bekezdésének és a Szolgálati Szabályzat 57. § (1)–(2) bekezdéseinek megfelelő, az adott helyzetben – arra is figyelemmel, hogy az intézkedésnek érvényt szerezzenek – szükséges, arányos, a lehető legkisebb korlátozással járó (fokozatos), kényszerítő eszköz-alkalmazás volt. A Szolgálati Szabályzat 59. § (1) bekezdése alapján az is megállapítható, hogy ez a testi kényszer-alkalmazás – azon személyek földre kényszerítése, akik nem tettek eleget maguktól az erre irányuló rendőri felszólításnak – a helyszínen lévő rendőri erő mértékére tekintettel az intézkedés eredményes lefolytatásához szükséges volt. **Bár arra nézve közvetlen információ nem áll a Testület rendelkezésére, hogy a panaszos eleget tett-e a felszólításnak, és magától feküdt a földre, vagy pedig őt is ilyen helyzetbe kellett kényszeríteni, tehát ténylegesen sor került-e vele szemben testi kényszer alkalmazására (ugyan a két r. törzsőrmester jelentése hivatkozik az Rtv. 47. §-ára, ám ők a panaszost már ezt követően vették át), ennek ellenére a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az adott helyzetben mind a fekvő testhelyezetre utasítás, mind pedig az erre testi erővel való kényszerítés (testi kényszer) jogszerű, szükséges és arányos kényszerítő eszköz-alkalmazás volt, ezért nem sértette sem a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogát, sem személyi szabadságát.**

c) Ugyanezen okból, az intézkedés körülményeire való tekintettel nem tartotta sérelmesnek a Testület – az Indokolás III. rész 1) pont b) alpontjában foglaltakhoz hasonlóan – az Rtv. 61. § (1) bekezdésében, illetve a Szolgálati Szabályzat 58. § (3) bekezdésében foglalt felszólítási kötelezettség meg nem tartását. A hivatkozott jogszabályhelyek ugyanis – tekintettel a Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdésére is – lehetőséget biztosítanak arra, hogy ha ez az intézkedés eredményességét veszélyezteti, az eset körülményeire tekintettel elmaradhasson a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó rendőri felszólítás. [Ez azonban az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettséget nem érinti, az teljesen nem maradhat el.] A rendőrségi dokumentumokból a fentiek szerint az világosan kitűnik, hogy a panaszossal szembeni intézkedéskor reálisan fennállt annak a veszélye, hogy az egyenkénti felszólítások miatti késedelem az intézkedés eredményességét veszélyeztetné. Erre hivatkoznak a panaszossal szemben intézkedő rendőrök is jelentésükben. Ennek ellenére a r. százados összefoglaló jelentéséből az is kitűnik, hogy a helyszínre történt behatoláskor általános figyelmeztetések többször is elhangzottak. **Összességében a Testület úgy ítélte meg, hogy a testi kényszer alkalmazását megelőző figyelmeztetés elmaradása nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.**

d) A panaszos megbilincselésének indokaként a két r. törzsőrmester jelentése az Rtv. 48. § c) pontját jelölte meg, míg az összefoglaló jelentést készítő r. százados csak arra hivatkozott, hogy a bilincselések oka az volt, hogy mindenkit elő kellett állítani. A bilincselés időtartama – amennyiben a két r. törzsőrmester jelentésében foglaltak megfelelnek a valóságnak – szokatlanul hosszú, mintegy 10 óra 10 perces időtartamú volt. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás eredményéből kitűnően azonban a r. alezredes parancsnok a bilincselést jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak is tartotta. A rendőrségi dokumentumokból ugyanakkor semmifajta konkrét bilincselési indok nem rajzolódik ki, így a két r. törzsőrmester jelentésében foglalt szökés kísérlete sem. Ezt a jelentést készítő rendőrök már

csak azért sem támaszthatták alá, mert ők a panaszost a helyszínen már intézkedés közben, intézkedés alá vont személyként vették át kollégáiktól. A dokumentumokból arra utaló körülmény sem tűnik ki, hogy a Szolgálati Szabályzat 58. § (1) bekezdése szerint a testi kényszernél súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazására lett volna szükség, mivel esetleg a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan lett volna. A jelentés szerint a panaszos az említett napon 14 óra 30 perckor került a rendőrök fennhatósága alá, akik őt először az ügyeletre szállították mintaadásra, majd miután ez 18 óra 5 perckor befejeződött, a panaszost a Debreceni Rendőrkapitányságra vitték további intézkedések foganatosítása végett. A jelentés szerint azonban a panaszos még ekkor is bilincsből volt, egészen 19 óra 30 percig. Ez a bilincselési időtartam pedig – amellet, hogy a Testület a jogalapot sem látta kellőképpen alátámasztottnak – mindenképpen aránytalannak tekinthető; ugyanis a rendőrségi iratok nem tartalmaznak arra való utalást, miszerint bármelyik bilincselési ok (de főleg a hivatkozott szökés megakadályozása) fennállt volna még akár a helyszínen a további rendőri erők kiérkezése – tehát a megfelelő rendőri erőfölény biztosítása – után, akár az ügyeleten a mintavételkor, akár pedig a rendőrkapitányságra történő beszállítás után. Márpedig az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint nincs már helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört (ilyenről a rendőrségi dokumentumok a panaszos esetében nem tesznek említést, de hosszú órákon keresztül bizonyosan nem is állt fenn), és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. **Emiatt a bilincselés ténye és annak időtartama a Testület véleménye szerint sértette a panaszos személyi szabadságát; a mindezeket – a panaszost csak intézkedés közben átvevő, korábban pedig jelen sem volt rendőrök érdemi indokolás nélküli jelentése alapján – jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak tartó parancsnoki véleményezési és kivizsgálási eljárás pedig a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.**

e) Itt jegyzi meg a Testület, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga szempontjából súlyosan kifogásolható az az adott ügyben tapasztalható eljárás, hogy azok a rendőrök készítenek jelentést kényszerítő eszköz alkalmazásáról, akik a panaszossal szemben ugyan intézkedtek, de csak azt követően, hogy kollégáik már a kényszerítő eszközöket (adott esetben a testi kényszerszalagot és a bilincset) alkalmazták. A panaszos esetében ugyanis világosan kiderül, hogy vele szemben testi kényszerszalagot a helyiségbe történő behatolásakor – kb. 9 órakor, 9 óra 20 perckor – alkalmazták, a két jelentést készítő r. törzsőrmester azonban csak 14 óra 30 perckor vette át a panaszost, így feltehetően bilincselést sem ők alkalmaztak vele szemben (ha annak kezdő időpontja valóban 9 óra 20 perc, a jelentés szerint). Olyan rendőri jelentés a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszközökről, amelyet az azokat valóban alkalmazó rendőrök készítettek volna, a Testületnek nem áll rendelkezésére, így a kényszerítő eszközöket ténylegesen alkalmazó rendőrök személye sem beazonosítható (feltehetően a megyei rendőr-főkapitányság „Hortobágy” Akció Osztályának, vagy a Felderítő Osztálynak a beosztottjai lehettek). Az Rtv. 62. § (1) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 57. § (3) bekezdése alapján a kényszerítő eszközt alkalmazó rendőrnek jelentést kell készítenie szolgálati előjárója részére, hogy azt a szolgálati előjáró jogszerűségi, szükségességi, arányossági szempontokból érdemben vizsgálhassa. **Ennek az adott esetben a kényszerítő eszközöket ténylegesen foganatosító rendőrök – a Testület rendelkezésére álló dokumentumok alapján – egyértelműen nem tettek eleget, ami sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. Ezt az alapjogsérelmet tovább fokozta a r. alezredes parancsnok parancsnoki kivizsgálása, amely ezen hiányosságokat (vagyis, hogy nem az készítette a jelentést a kényszerítő eszközökről, aki alkalmazta, és éppen ezért azoknak érdemi indokát sem jelölte meg) nem is észlelte, a Szolgálati Szabályzat 57. § (3) és (4)**

bekezdéseiben foglalt kötelezettségeit nem teljesítette megfelelően, a kényszerítő eszközök alkalmazását pedig – beleértve a bilincselés jogalapját és annak szokatlanul hosszú, majdnem 12 órás időtartamát is – automatikusan jogszerűnek, szükségesnek és arányosnak minősítette.

3) A panaszos kifogásolta azt is, hogy őt – mint a többi helyszínen jelenvolt személyt is – a szórakozóhelyen, szeméremsértő módon meztelenre vetkőztették. A jogi képviselő itt megjegyezte azt is, hogy amennyiben büntetőeljárás során végzett motozásokról volt szó, azokat is jogsértőnek tartja, de ez esetben tudomásul vesz, hogy a kérdés jelen panaszeljárás között nem vizsgálható.

a) Az Rtv. 11. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.” A 13. § (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. (2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.” A ruházat átvizsgálásról az Rtv. 31. §-a úgy rendelkezik, hogy: „(1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja. (2) A ruházat átvizsgálását – halaszthatatlan eset kivételével – az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szeméremsértő módon.” Az értelmező rendelkezések között az Rtv. 97. § (1) bekezdés b) pontja szerint: „ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy”. A Szolgálati Szabályzat átvizsgálásra vonatkozó 40. §-a szerint: „(1) A ruházat, csomag és jármű átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyi bizonyítási eszközeinek felkutatására, közbiztonságra veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat. (2) Ruházat-, csomag-, járműátvizsgálásra kerülhet sor különösen: a) igazoltatás során, b) fokozott ellenőrzés során, c) személyi szabadságot korlátozó intézkedések foganatosításakor, d) rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében, e) az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából fontos létesítményekbe való be- és kilépéskor. (3) A jármű vagy csomag átvizsgálásának türése a birtokos a (2) bekezdés a), b), c) pont esetében kényszeríthető, a d), és e) pont esetében az átvizsgáláshoz való hozzájárulás megtagadása esetén a beléptetést meg kell tagadni.”

b) Hogy a panaszossal szemben történt ruházat átvizsgálás, mégpedig az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján, kiderül a vele szemben intézkedő két r. törzsőrmester jelentéséből. Ugyanakkor ennek pontos körülményei, lefolytatásának módja részletesebben nem rekonstruálható, a fent írt okokból, vagyis mert nem az intézkedést ténylegesen foganatosító rendőrök készítettek ezen intézkedésről jelentést (a két r. törzsőrmester a panaszost az említett napon 14 óra 30 perckor vette át, majd előállítására felől intézkedtek, így a helyszínen foganatosított ruházat átvizsgálás minden bizonnyal még ez előtt történhetett). Az átvizsgálás módjáról a r. százados összefoglaló jelentése annyit tartalmaz, hogy minden személy ruházatát és csomagját egyenként átvizsgálták egy teljesen elkülönített helyiségben, és ezeknek az átvizsgálásoknak „részletesebbeknek kellett lenniük”, mivel több éves

tapasztalat szerint a kábítószergyanús anyagokat gyakran alsóneműbe rejtik a fogyasztók, terjesztők. Az általa irányított Akció Osztály munkatársai csak a férfi vendégek átvizsgálását végezte el, a nő vendégek átvizsgálásáról egy a helyszínre hívott r. törzsszázlós nő intézkedett egy másik, nem használt helyiségben. Ezen összefoglaló jelentésből és a Testület rendelkezésére bocsátott egyéb – más személyekkel szembeni intézkedésekről készített – jelentésekből is kiderült, hogy az átvizsgálások az esetek nagy részében eredményre vezettek, a rendőrök így több fajta különböző kábítószergyanús anyagot találtak. Erre egyébként a r. százados jelentése alapján a helyszínen talált körülmények is utaltak, mert egyrészt a szórakozóhely asztalain, a pulton és egyéb helyeken már a behatoláskor szemmel láthatóan ilyen kábítószergyanús anyagok és az azok fogyasztásához használatos eszközök voltak, másrészt pedig amikor a vendégeket a földre kényszerítették, többen ilyen anyagokat igyekeztek eldobni, elrejteni, illetve egy személynek sikerült is egy ismeretlen tartalmú csomagot lehúznia a wc-n. A panaszos „meztelenre vetkőztetését” a rendőrségi dokumentumok nem cáfolták – igaz nem is szóltak róla részletesen –, sőt az átvizsgálás átlagosnál „részletesebb” voltára minden átvizsgált esetében maga a r. százados összefoglaló jelentése tartalmaz utalást (arra is hivatkozva, hogy a nő vendégek esetében többször melltartóba rejtve találtak kábítószergyanús anyagokat), így a Testületnek nem volt oka ezen állítás kétségbe vonására. Ami pedig a ruházat átvizsgálás Testület általi vizsgálhatóságát illeti, a rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben (de a többi jelentés alapján más vendégekkel szemben is) az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása történt; „büntetőeljárás során végzett motozásról” – bár később a panaszost ugyan meggyanúsították – a dokumentumok sehol nem tesznek említést. Mivel tehát az intézkedés a rendőrség álláspontja szerint is egy az Rtv. IV–VI. fejezete szerinti rendőri intézkedés volt – és a parancsnoki kivizsgálást végző r. alezredes is az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján minősítette azt jogszerűnek és szakszerűnek, nem a motozás szabályai alapján –, ezért a Testület annak vizsgálatát az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján aggálytalanul a hatáskörébe tartozónak minősítette.

c) Az intézkedés alá vontak olyan módon történő átvizsgálását, amely meztelenre – vagy majdnem meztelenre – való levetkőztetéssel jár együtt, a Testület már a 2009. március 15-én, Budapesten történt rendőri intézkedésekkel szemben tett panaszok kapcsán is vizsgálta, pl. a 155/2009. (VI. 3.) sz. állásfoglalásban. Ezen állásfoglalás Indokolásának V. részében a Testület – utalva egyébként az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának OBH 2624/2009. számú, 2009. április 30-án kelt jelentésére – rámutatott, hogy ugyan a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 15/1995. (XII. 13.) BM rendelet 16. § (1) bekezdése lehetőséget (de nem kötelezettséget) biztosít a fogvatartottak indokolt esetben való motozására, e jogszabály értelmében az előállított személy azonban nem minősül fogvatartottnak, nem terjed ki rá a jogszabály személyi hatálya. Így a Testület megállapítása szerint az előállítottakat még e jogszabály alapján sem lehet motozásnak alávetni, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján pedig fogalmilag sem. Márpedig – elfogadva azt, hogy a konkrét esetben az átvizsgálást meztelenre, vagy majdnem meztelenre vetkőztetéssel fogatosították – a panaszossal szemben fogatosított intézkedés egyértelműen motozásnak tekinthető. Ahogy a Testület ezt a hivatkozott 155/2009. (VI. 3.) sz. állásfoglalás – az ezen állásfoglalás alapját képező panasznak egyébként az országos rendőrfőkapitány 12212/10/2009. RP. sz. határozatával helyt adott – Indokolása V. rész 2) pontjában is kifejtette: „(...) a Testület értelmezésében nyilvánvalóan nem tekinthető a ruházat átvizsgálásának a meztelen test szemrevételezése, így a Testület attól függetlenül motozásnak tartja az intézkedést, hogy a panaszos testét az eljáró rendőrök nem érintették meg (ezért nem volt kötelező orvos bevonása). A Fogdaszabályzat nem ismer a ruházatátvizsgálás és a motozás közötti átmenetet jelentő jogintézményt, és mivel a meztelen test szemrevételezéssel való ellenőrzése a ruházat

átvizsgálásánál mindenféleképpen többet jelent, így csak motozásnak minősülhet – erre ugyanis motozás során lehetőség van, még ha a megmotozott személy testüregait nem is vizsgálják át, az ugyanis motozás során nem kötelező, az a motozásnak nem fogalmi eleme.” Ezen álláspontját – melynek lényege, hogy a ruházat átvizsgálása és a motozás között a hatályos jogszabályok szerint más átmeneti intézkedési forma nincs, és mivel az intézkedés alá vont levetköztetése, ilyen módon való szemrevételezése ruházat átvizsgálás „címén” nem lehetséges, ezért ez fogalmilag csak motozásnak minősíthető – a Testület jelen ügyben is fenntartja. Az Rtv. 31. § (2) bekezdése egyébként is úgy rendelkezik, hogy az átvizsgálás nem történhet szeméremstört módon. Az Rtv. 2. § (1) bekezdése azt is előírja, hogy a rendörség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot óvja az ember jogait. Az alapvető jogoknak csak jogszabályoknak megfelelő, szükséges mértékű, arányos, fokozatos korlátozását az Rtv. 11. § (1) bekezdése, 13. § (1)–(2) bekezdései, 15. §-a, 16. § (4) bekezdése és a Szolgálati Szabályzat arányosságra vonatkozó rendelkezései is előírják. Ezekbe az előírásokban a vetköztetéssel végrehajtott – ráadásul tömeges – ruházat átvizsgálás akkor is beleütközik, ha egyébként az végül eredményre vezetett (a panaszos esetében ezt sem említi a jelentés). **Az ilyen intézkedés valójában motozásnak minősül, és mint ilyen, a panaszos esetében jogtalanul, törvényi felhatalmazás nélkül történt, és súlyosan sértette a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát, valamint beleütközött a megalázó elbánás alkotmányos tilalmába is – amelyet egyébként az Rtv. speciálisan is nevesít.**

4) A panaszos jogi képviselője a panaszbeadványban általános jelleggel kifogásolta a panaszos előállítását is, megemlítve, hogy erre – visszaélés kábítószerral vétsége miatt – a többi szórakozóhelyen jelenvolt személy esetében is sor került. A Testület előrebocsátja, hogy a jelen állásfoglalás keretei között – figyelemmel az Rtv. 92.§ (1) bekezdésére – kizárólag a panaszos előállítását vizsgálhatja. Más személyek vonatkozásába erre csak abban az esetben lenne lehetőség, ha az érintettek személyesen is panasszal fordulnak a Testülethez.

a) Az Rtv. 1. § (2) bekezdés a) pontja szerint: „A Rendörség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését”. A Szolgálati Szabályzat intézkedési kötelezettségre vonatkozó 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendört intézkedési kötelezettség terheli.” A 20. § (1) és (3) bekezdései szerint: „(1) A rendör az általa észlelt, vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz. (3) A rendör a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő tettet elfogja, ha erre nincs mód, haladéktalanul intézkedik az elfogása, és szükség esetén a helyszín biztosítása iránt.” Az Rtv. 18. § (1) és (3) bekezdése szerint: „(1) A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendörséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát. (3) A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök

megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.” Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja, illetve a (2) bekezdés b) és c) pontja alapján: „(1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek; (...) (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; c) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges”. A Szolgálati Szabályzat 42. § (1) bekezdése alapján: „A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő.” A 44. § szerint: „(1) Ha az előállított az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontjában írt vizsgálatnak önként aláveti magát, és a rendőri szervhez történő előállítására más ok nem áll fenn, a vizsgálat után el kell bocsátani. (2) A vizsgálat céljából előállított személytől a mintavétel, szükség esetén – törvényben meghatározott keretek között – kikényszeríthető. Ilyenkor a mintavételre rendőrorvost, ahol ez nem lehetséges, vagy késedelmet okoz, ott az állami egészségügyi szolgálat orvosát kell igénybe venni.”

b) A panaszossal szemben intézkedő két r. törzsrőrmester jelentése szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – amely a törvény szerint kötelező előállítási ok –, illetve a (2) bekezdés b) pontja alapján állították elő először (14 óra 30 perckor) az ügyeletre, ahol mintavétel után megállapítható volt, hogy a panaszos bizonyos fajta kábítószer fogyasztott, és ezt megfelelően dokumentálták is, majd (18 óra 5 perc után) a Debreceni Rendőrkapitányságra, ahol a részére kiállított igazolás szerint 20 óra 20 percig tartózkodott, így előállítása összesen (9 óra 20 perctől) 11 óra 30 perc hosszúságú volt. A Debreceni Rendőrkapitányság ügyeleti szolgálatán készített tájékoztató jelentésből [Indokolás II. rész 6) pont] még annyi derül ki, hogy a rendőrkapitányságon a panaszost – egyébként 34 másik személlyel együtt – visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetésével meggyanúsították, az ügy miatt büntetőeljárás indult. Arra, hogy a panaszossal együtt sok más személyt is előállítottak, a panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentése is utal. Ugyanezen jelentés szerint a panaszos nem kapott tájékoztatást előállítotti jogairól és kötelezettségeiről. A Debreceni Rendőrkapitányság vezetője által az említett napon hozott végzés szerint a panaszos előállításának időtartamát a kapitányságvezető az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján 4 órával meghosszabbította, mivel a rendelkezésre álló 8 órás időtartam alatt nem lehetett valamennyi szükséges nyomozati és egyéb cselekményt fogatosítani.

c) A Testület elsőként a panaszos előállításának jogalapját vizsgálta. A rendőrségi dokumentumok szerint ennek kezdő időpontja – a helyszínen fogatosított intézkedésektől számítva – az említett napon 9 óra 20 perc, ténylegesen azonban, a panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszost csak 14 óra 30 perckor vitték el a helyszínről. Az előállítás megjelölt jogalapjai közül a 33. § (1) bekezdés a) pontja szerintit a fent több helyen ismertetett, helyszínen talált körülmények is alátámaszthatják (egyértelmű volt a szórakozóhely zárt jellegéből, valamint az ott talált kábítószer- és egyéb anyagokból és más eszközökből, a bódult állapotban lévő vendégek viselkedéséből valamint később vizsgálataik eredményéből, hogy több személy együttesen, egymás előtt, nyíltan kábítószer fogyasztott), a (2) bekezdés b) pontja szerintit pedig az, hogy a panaszos is fogyasztott bizonyos fajta kábítószer a vele szemben alkalmazott mintavétel eredménye szerint, illetve a szórakozóhelyen tartott rendezvényen egyfajta szervezői feladatkörben volt jelen. A rendőrségi dokumentumokból – így az intézkedő rendőrök jelentéséből is – kiderül, hogy a panaszos esetében az előállítás egyik lényeges célja volt a panaszostól bűncselekmény

gyanúja érdekében mintavétel elvégzése, így az Rtv. 33. § (2) bekezdésének c) pontja is hivatkozható előállítási indokként – mégha erre az intézkedő rendőrök nem is jogszabálysám, csak szóbeli kifejtés útján hivatkoztak. A kötelező előállítási indok mellett egyébként az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerinti – rendőri mérlegelésen alapuló – előállítási indok adott esetben való helytállóságát éppen a mintavétel szükségessége igazolhatja, amely miatt elfogadható, hogy az intézkedő rendőrök éltek a tényleges előállítás lehetőségével. **Mindezek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos előállítására jogszerűen került sor, ez a személyi szabadságát illetve a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát nem sértette.**

d) Az Rtv. 33. § (3) és (4) bekezdései szerint: „(3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. (4) Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”. Erre figyelemmel a Testületnek vizsgálnia kellett a fogvatartás időtartamának hosszát – annak indokoltsága szempontjából.

A panaszos előállításának időtartama 2010. február 27-én 9 óra 20 perctől 20 óra 50 percig, vagyis összesen 11 óra 30 percig tartott. A 2010. február 27-én kelt végzés szerint a Debreceni Rendőrkapitányság vezetője a panaszos előállításának időtartamát az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján 2010. február 27-én 21 óráig meghosszabbította. A végzés rendelkező része tartalmazza a jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatást. Az indokolás szerint a panaszost az említett napon 9 órakor bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyként előállították. Tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben a rendelkezésre álló 8 órás időtartam alatt nem lehetett valamennyi szükséges nyomozati és egyéb cselekményt fogyanatosítani, ezért a kapitányságvezető az előállítás időtartamát 4 órával meghosszabbította. A végzést a panaszos – sajátkezű aláírása szerint – 2010. február 27-én átvette.

A Testület a vizsgálata során beszerzett iratokból megállapította, hogy a panaszost (elfogását követően) huzamosabb ideig a helyszínen tartották. Két r. törzsrőrmester a panaszost az említett napon 14 óra 30 perckor vette át a rendőr-főkapitányság rajtaütést végrehajtó akcióosztályának munkatársaitól, és előállította az ügyeletre, ahol vele szemben 15 óra 50 perckor gyorsesztesztet alkalmaztak, amely bizonyos kábítószer származékra pozitív jelzést adott. A mintavétel 18 óra 5 perckor befejeződött, ezt követően a panaszost előállították a Debreceni Rendőrkapitányságra, további intézkedések fogyanatosítása végett.

A rendőrség a helyszín átvizsgálása során nagy mennyiségű, ismeretlen fajtájú kábítószergyanús anyagot talált, illetve szükségesnek mutatkozott, hogy a helyszínen lévőkkel szemben ugyancsak intézkedést fogyanatosítsanak, melynek során nagy számú előállításra került sor. Ezután a panaszost kábítószer-tesztre vitték, majd a kapitányságra előállították, ahol a történetek dokumentálására került sor.

A Testület – erre figyelemmel – úgy foglalt állást, hogy a rendőrség jogszerűen korlátozta a panaszos személyi szabadságát az említett időtartamban, egyúttal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga sem.

5) Az gazdasági társaság vonatkozásában előterjesztett panasz kifejti, hogy a rendőri eljárás nemcsak a magánszemély panaszos, hanem a Kft. alapvető jogát – az Alkotmány 9. § (2)

bekezdésében foglalt vállalkozási szabadságát, amely magában foglalja a vállalkozás zavartalan folytatásához való alapvető jogot – is sértette azzal, hogy a jogszerűtlen intézkedés az összes a szórakozóhelyen tartózkodó vendéget érintette.

A gazdasági társaság vonatkozásában előterjesztett panasz kapcsán a Testület az alábbiakra mutat rá. Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Szolgálati Szabályzat intézkedési kötelezettségre vonatkozó 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A rendőrség által rögzített és a jelen állásfoglalásban már részletesen ismertetett azon körülményekből, melyek a szórakozóhely kapcsán a rendőrség előzetes tudomására jutottak a rendőrség alappal következtethetett arra, hogy a szórakozóhelyen jogellenes cselekmények folyhatnak. Ezt a rendőrség számára egyrészt többen is bejelentették, másrészt a rendőrség a helyszín megfigyelésével az erre utaló tényekről közvetlenül is meggyőződött. A Testület álláspontja szerint a rendőrség birtokába került információk együttesen mindenképpen megalapozták a rendőrség – idézett jogszabályhelyek szerinti – intézkedési kötelezettségét. A Testület ehhez azt is hozzáteszi, hogy a rajtaütést követően a helyszínen tapasztaltak voltaképpen visszaigazolták azt a fajta gyanút, ami a rendőri intézkedés alapját képezték.

A panaszos gazdasági társaság vonatkozásában a Testület ezért úgy foglalt állást, hogy egyrészt az intézkedés (az előállítások jogalapját illetően) nem volt jogszerűtlen, másrészt az nem okozta a vállalkozási szabadság, illetőleg azon belül is a vállalkozás zavartalan folytatásához való alapvető jog sérelmét, mivel annak korlátozására jogszerűen került sor.

IV.

A Testület összességében úgy foglalt állást, hogy a panaszolt ügyben a rendőrség intézkedési kötelezettsége fennállt, ennél fogva a gazdasági társaságként fellépő panaszos vonatkozásában az intézkedés nem okozta a vállalkozási szabadság sérelmét. A Testület szerint az előállítás jogalapja, illetőleg időtartama a panaszos részéről alappal nem kifogásolható, személyi szabadságának korlátozására jogszerűen és indokolt időtartamban került sor. A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a fekvő testhelyzetre utasítás, mind pedig az erre testi erővel való kényszerítés (testi kényszer) jogszerű, szükséges és arányos kényszerítő eszköz-alkalmazás volt, ezért nem sértette sem a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát, sem személyi szabadságát, a testi kényszer alkalmazását megelőző figyelmeztetés elmaradása pedig nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. Ugyanakkor a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendőri kötelezettségek – konkrétan az utólagos azonosítás kötelezettsége – meg nem tartása miatt a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.

A bilincselés ténye és annak időtartama a Testület véleménye szerint sértette a panaszos személyi szabadságát; a mindezeket – a panaszost csak intézkedés közben átvevő, korábban pedig jelen sem volt rendőrök érdemi indokolás nélküli jelentése

alapján – jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak tartó parancsnoki véleményezési és kivizsgálási eljárás pedig a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. Ezt az alapjogsérelmet tovább fokozta a parancsnoki kivizsgálás, amely ezen hiányosságokat (vagyis, hogy nem az készítette a jelentést a kényszerítő eszközökről, aki alkalmazta, és éppen ezért azoknak érdemi indokát sem jelölte meg) nem is észlelte. Különösen súlyos alapjogsérelmeként értékelte a Testület azt, hogy a rendőrségi iratok szerint ruházat- és csomag-átvizsgálásként rögzített intézkedés a panaszos levetköztetésével járt, mivel az ilyen intézkedés valójában motozásnak minősül, és mint ilyen, a panaszos esetében jogtalanul, törvényi felhatalmazás nélkül történt, és súlyosan sértette a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogát, valamint beleütközött a megalázó elbánás alkotmányos tilalmába is.

Erre figyelemmel a Testület a panasznak az Országos Rendőrfőkapitány részére történő megküldése mellett döntött – az Rtv. 93/A.§ (6) bekezdése alapján.

Budapest, 2010. augusztus 4.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag